

3-sinflar uchun “Tarbiya” fani doirasida “Sayyoramizga nimalar xavf solmoqda?” mavzusida dars rejasi

Darsning mavzusi: “Sayyoramizga nimalar xavf solmoqda?”

Dars davomiyligi: 45 daqiqa

Dars maqsadi:

1. O‘quvchilarga **tenglik, sinfdagi muhit, va korrupsiya** kabi muammolarni tushuntirish.
2. Olamdagi muammolarga nisbatan **jamiyat va tabiat xavflari** haqida bilim berish.
3. O‘quvchilarda ijtimoiy mas’uliyat, axloqiy qadriyatlar va inson huquqlariga hurmatni shakllantirish.
4. Qog‘oz, suv, havo, inson huquqlariga qaram muammolarni keltirish orqali o‘quvchilarda faol fuqarolik pozitsiyasini shakllantirish.

Kutilayotgan natijalar:

1. O‘quvchilar **sayyoramizga xavf soladigan omillarni** to‘g‘ri anglashadi.
2. **Tenglik, adolat va sinfdagi muhitning** ahamiyatini bilishadi.
3. O‘quvchilar **korrupsiya**, tabiiy xavflar, kambag‘allik, va inson huquqlari buzilishlarining ta‘sirini yoshlar, jamiyat va maktab muhitida sezishadi.
4. O‘quvchilar jamiyatdagi muammolarga qarshi **faol pozitsiyani** tanlashga unqashadi.

Metodlar:

- **Rolli o‘yinlar** (Tenglikni ta‘minlash, korrupsiyaga qarshi kurash)
- **Blits so‘rov** (To‘g‘ri va noto‘g‘ri ma‘lumotlarni aniqlash)
- **Suhbat** (Mavzuga oid muhokama)
- **Hikoyalalar** (Korrupsiya, adolat va tenglik haqida qissa yoki voqealar)
- **Bilimlarni mustahkamlash** (Amaliyotlar, savol-javoblar)

Foydalaniladigan materiallar:

- **Plakatlar:** "Tenglik", "Korrupsiya", "Sinfdagi muhit", "Sayyoramizga xavf soladigan omillar".
 - **Kartochkalar:** Qisqacha xulosa va savollar bilan tasvirlangan vaziyatlar.
 - **Xaritalar:** Tabiiy resurslar, o'zgarishlar, jamiyatdagi muammolar va ularning global ta'siri.
-

Dars qismlari:

1. Darsni kirish (5 daqiqa)

- **O'qituvchi:** "Bugungi darsda, biz sayyoramizga xavf soladigan muammolarni muhokama qilamiz. Har birimiz har kuni yangi ma'lumotlar olib, dunyodagi to'g'ri va noto'g'ri hodisalarga qanday munosabatda bo'lishimizni bilmoqchimiz. Biz qanday dunyoda yashashni istaymiz? Nima uchun tenglik va adolat ahamiyatli?"
- **Suhbat:** "Har bir inson teng huquqlarga ega bo'lishi kerak. Biror bir joyda yoki jamiyatda to'g'ri munosabat va muhit bo'lishi kerak. Buning uchun nima qilishimiz kerak?"

2. Mavzularni tushuntirish (10 daqiqa)

Tenglik:

- **Ta'rif:** "Tenglik — bu barcha insonlarga bir xil huquqlar, imkoniyatlar va sharoitlar berishdir. Har bir inson hurmat va qadrlashga munosib."
- **Misol:** "Agar kimdir sinfda boshqalarga qasddan yomon munosabatda bo'lsa, bu tenglikka qarshi bo'ladi. Barcha odamlarga bir xil munosabatda bo'lishimiz kerak."

Sinfdagi muhit:

- **Ta'rif:** "Sinfdagi muhit — bu sinfdagi o'quvchilarning bir-biriga bo'lgan munosabati, hamjihatlik va o'zaro hurmat."
- **Misol:** "Agar sinfda biror kishi ta'qib qilinsa, yoki biror gap aytilsa, bu sinf muhitiga salbiy ta'sir qiladi."

Korrupsiya:

- **Ta'rif:** "Korrupsiya — bu davlat manfaatlarini o'z shaxsiy manfaatlar uchun foydalanishdir. Korrupsiya barcha sohalarda, jumladan, ta'limda, tibbiyotda, davlat idoralarida bo'lishi mumkin."

- **Misol:** "Agar o'qituvchi yoki boshqa kimsa o'z ishini adolatsiz qilib, pul yoki boshqa manfaatlar orqali hal qilsa, bu korrupsiyadir."

Tabiiy xavflar va sayyoramizga xavf soluvchi omillar:

- **Ta'rif:** "Tabiiy xavflar — bu tabiatning o'zgarishi yoki tabiiy ofatlar (zilzila, ofatlar, suv tanqisligi). Bu hamda ekologiya, havo, suv va yer tizimlarining buzilishi sayyoramizga xavf soladi."

- **Misol:** "Agar yog'ingarchilik kamaysa, suv tanqisligi va iqlim o'zgarishlari boshlansa, bu bizga katta xavf tug'diradi."

3. Hayotiy vaziyatlar (Keys va kazuclar) (10 daqiqa)

Keys 1:

- **Holat:** "Sinfda bir o'quvchi yomon amal qilishga harakat qiladi. U o'zining shaxsiy manfaatlari uchun boshqalarga zarar yetkazmoqda. Unga qanday munosabatda bo'lish kerak?"

- **Savollar:**

1. Bu holatda sinfda qanday muhit o'rnatilishi kerak?
2. Nima uchun yomon amallar jamiyatga zarar keltiradi?

Keys 2:

- **Holat:** "Tabiiy ofat kelib chiqmoqda: suv tanqisligi yoki ishlashga foydasiz bo'lgan korxonalarining korrupsiyasi. Bu dunyodagi yomon vaziyatga olib kelishi mumkin. Bunday vaziyatda nima qilishimiz kerak?"

- **Savollar:**

1. Bizning hayotimizga salbiy ta'sir ko'rsatuvchi korrupsiyani qanday to'xtatish mumkin?
2. Biz tabiatni qanday muhofaza qilib, aniq qadamlar bilan xavfni oldini olishimiz mumkin?

4. Rolli o'yinlar (10 daqiqa)

Rolli o'yin 1:

- **Holat:** "Maktabda bir o'quvchi tenglikni buzgan biror vaziyatga duch keldi. Unga qanday yordam berish va adolatni ta'minlash kerak?"

- O'quvchilar ikki guruhga bo'linib, vaziyatni baholash va adolatli qaror qabul qilish kerak.

Rolli o'yin 2:

- **Holat:** "Korrupsiya haqida gaplashish va bu muammoga qanday yechim topish kerak. Agar siz oila a'zosi yoki sinf o'qituvchisi bo'lsangiz, qanday yo'l tutishingiz mumkin?"

- Rollarda ishtirok etish va bir necha amaliy yechimlarni ko'rsatish.

5. Blits so'rov (5 daqiqa)

- **Savollar:**

1. Tenglik deganda nima tushunasiz?
2. Korrupsiyaga qarshi qanday choralar ko'rish mumkin?
3. Sinfda qanday muhit bo'lishi kerak?

6. Xulosa va tahlil (5 daqiqa)

- **O'qituvchi:** "Har birimiz o'zimizning kichik muammolarimizni hal qilish orqali jamiyatdagi katta muammolarni hal qilishga yordam berishimiz mumkin. Har bir inson teng huquqlarga ega bo'lishi kerak va biz adolatli, chiroyli va mustahkam jamiyatni shakllantirishga intilishimiz kerak."

- **O'quvchilar bilan bahs va xulosa:** "Biz qanday dunyoda yashashni istaymiz?"